



HE laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä

Kelan toimittajakokous
Anna Kärkkäinen

7.4.2021



HE Asiakastietolaiksi (212/ 2020 vp) - keskeiset sisällöt hallituksen esityksessä



Tietosuoja-asetuksen edellyttämät muutokset

- Mm. terveydenhuollon perussuostumuksesta luopuminen -> asiakas- ja potilastiedon luovutukset Kanta-palveluista lainsäädännön eli asiakastietolain 19-20 §:n perusteella
- Tietojen luovuttaminen sosiaali- ja terveydenhuollon välillä suostumuksen perusteella
- EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen huomioiminen; rekisterinpitäjä, yhteisrekisterinpitäjä, tiedon käsittelijä

Sosiaalihuollon liittyminen asiakastiedon arkistoon

- Asiakastietojen luovuttaminen asiakastiedon arkistosta
- Asiayhteyden todentaminen
- Informointivelvoite ja kieltomahdollisuus

Hyvinvointitietojen tallentaminen omatietovarantoon ja hyvinvointisovellukset

- Asiakastietojen luovuttaminen hyvinvointisovelluksille

Lisäksi muutokset lakeihin sähköisestä lääkemääräyksestä ja sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista



HE:n käsittelyn tilanne

- HE 212/2020 vp annettu eduskunnalle 5.11.2020
- Käsittelytiedot:
https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/HE_212+2020.aspx
- Sosiaali- ja terveysvaliokunnassa asiantuntijakuulemisia 17.11.-11.12.2020
- Perustuslakivaliokunnassa asiantuntijakuulemisia 10.12.2020 sekä 4.2.2021
- Perustuslakivaliokunnan lausunto [PeVL 4/2021 vp](#) 2.3.2021
- Asian käsittely jatkuu sosiaali- ja terveysvaliokunnassa (mietintövaliokunta)
 - Vastinekuuleminen 8.4.2021
- Huom! HE:ssa esitetty voimaantuloajankohdaksi 1.4.2021 -> voimaantulo tarkentuu käsittelyn edetessä



Perustuslakivaliokunnan lausunnosta

Päätösesitys: Perustuslakivaliokunta esittää,
että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä, 1. lakiehdotus kuitenkin vain, jos valiokunnan sen 8, 20 ja 21 §:stä tekemät valtiosääntöoikeudelliset huomautukset otetaan asianmukaisesti huomioon.

Seuraavilla sivuilla 8 § sekä 20-21 §:ä koskevia lyhyitä katkelmia lausunnosta:

- asiakas- ja potilastietojen luovutus Kanta-palveluista (20-21 §)
 - HE:ssa ehdotus luovutuksista asiakastietolain perusteella + kiello-oikeus (nykyisestä terveydenhuollon laajasta suostumuksesta luopuminen)
- Kanta-palveluihin tallennettavien tietojen vaiheistus (8.3 §)
 - HE:ssa ehdotus, että sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voitaisiin säätää, milloin viimeistään ja missä laajuudessa asiakirjat tulee tallentaa valtakunnalliseen arkistointipalveluun



HE:n 20-21 §

(40) ”Valiokunnan mielestä aktiivista reagointia edellyttävä kiello-oikeus ei ole riittävä itsemääräämisoikeuden turvaamisen tae. ”

(42) ”Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan [..] voidaan kuitenkin tehdä eduskuntakäsittelyssä luopumalla ehdotetusta itsemääräämisoikeuden rajoituksen pääsääntöisyydestä säätämällä 20 ja 21 §:ssä tarkoitetun luovutuksen edellytykseksi suostumus.”

(43) ” Perustuslakivaliokunnan mielestä suostumuksesta voidaan perustuslain estämättä säätää voimassa olevan lain mukainen laaja suostumus, jos siihen kytketään mahdollisuus rajata suostumusta 18 §:ssä ehdotetun kaltaisiin kielloin [..].” ”



HE:n 8 § 3 momentti

(49) Ehdotettu asetuksenantovaltuus on merkityksellinen perustuslain 79 §:n 3 momentin kannalta. Sen mukaan laista tulee käydä ilmi, milloin se tulee voimaan. Erityisestä syystä laissa voidaan säätää, että sen voimaantuloajankohdasta säädetään asetuksella. [...]

(51) Perustuslakivaliokunta ei ole katsonut tämänkaltaisten hallinnollisten toimenpiteiden aikatauluun liittyvien syiden täyttävän perustuslain 79 §:n 3 momentissa tarkoitetun erityisen syn vaatimusta [...]. Tällaiset toimet ovat tavanomaisia lainsäädännössä, ja tarvittava aika niille voidaan varata päätettäessä lain voimaantuloajankohdasta lakia vahvistettaessa[...].

Asiakastietolain perusteella annettavien asetusten valmistelu



- Käyttöoikeusasetus
 - Lakiehdotuksen 15 §:n mukaisesti käyttöoikeuksien olisi perustuttava sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön ja muun asiakas- ja potilastietoja käsittelevän henkilön **työtehtävään** ja **annettavaan palveluun** siten, että henkilöllä on käyttöoikeus vain työtehtävissään tarvitsemiinsa välttämättömiin asiakastietoihin
 - Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään mitä tietoja ammattihenkilöt ja muut asiakastietoja käsittelevät henkilöt työtehtävänsä ja annettavan palvelun perusteella saavat käyttää.
- Käyttömaksuasetus (Kanta-palvelujen käyttömaksut palvelunantajille ja apteekeille)
- Potilasasiakirja-asetuksen päivitys

Sote-tiedonhallintasäädösten kokonaisuudistus



<https://stm.fi/-/sosiaali-ja-terveydenhuollon-tiedonhallintasaadosten-kokonaisuudistus-kaynnistyy>